

Biskoppens beretning ved årsmødet (landemødet) i Lolland-Falsters Stift 2019

Jeg brugte det første som biskop her til at komme rundt og hilse på alle menighedsråd i stiftet. Det andet år har jeg arbejdet med den information, jeg fik det første år. Et af de ønsker, jeg har mødt rundt omkring i hele stiftet, er ønsket om at tiltrække nye mennesker og gerne de yngre generationer i kirken – både på kirkebænken, som frivillige og i menighedsrådet.

Er man ikke opvokset med kirkegang og med et kendskab til folkekirken, så er det vigtigt, at vi som folkekirke er imødekommende og viser åbenhed.

Et helt konkret sted at begynde er at invitere alle til det årlige møde i folkekirken her i stiftet – det, vi inden for kirkens mure kalder ”landemode”.

Sidste år indledte jeg landemødet med at fortælle, hvor udtrykket ”landemode” stammer fra. Jeg havde selv undersøgt det og tænkte, at der måske også var andre, der ikke lige vidste, hvor ordet kommer fra, og hvad det egentlig dækker over. Men det er altså et årligt møde mellem provsterne i stiftet og stiftsøvrigheden, eller det man i almindelig sprogbrug kalder et årsmøde.

Det holdes i domkirkens landemodesal inden gudstjenesten en gang om året. Efterfølgende afholder man et stort, åbent arrangement, hvor alle mennesker i hele stiftet er velkomne.

Lions Club afholdt i mange år også noget, de kaldte rigsmødet, men man erfarede, at almindelige mennesker ikke vidste, hvad det betød. Så begyndte man at kalde det, hvad det er – nemlig et årsmøde.

Gamle kendte ord kan både fastholde identiteten og styrke relationen til fortiden. Men hvis man ikke kender ordet, kan det også skabe distance og have en tendens til at lukke folk ude, der ikke kender ordet.

Vi har fået ny pressemedarbejder her i stiftet, Inge Haandsbæk Jensen. De af jer, der ikke allerede har truffet hende, vil møde hende om lidt, når hun skal fortælle om presse og kommunikation her i stiftet.

Inge spurgte, om vi kunne kalde det et årsmøde, netop fordi landemode-arrangementet ikke kun henvender sig til provster, præster, kirkefunktionærer og menighedsrådsmedlemmer, men også ”almindelige” medlemmer af folkekirken. For som Inge selv forklarede, så skulle hun – selvom hun er kirkevant og uddannet teolog - lige Google, hvad det nu er, et landemode er – og det var hendes pointe med forslaget.

Måske kan ordet ”landemode”, som vi er mange, der kender og holder af, virke fremmed og afholde mennesker, der ikke kender ordet, fra at deltage. Så i år inviterede vi så til årsmøde og skrev i parentes landemode – hvilket ikke er faldet i god jord alle steder. Intentionen er den samme – at være åbne for nye mennesker og gerne de yngre generationer, også dem der ikke opvokset med kirkegang og med et kendskab til folkekirken.

Og ønsket er det samme, som mange af jer har – nemlig at tiltrække nye mennesker både på kirkebænken, som frivillige og i menighedsrådet.

Velkommen til nye mennesker i stiftet

Der er sikkert allerede nogle af jer, der er nye og deltager i landemøde eller årsmødet her i Lolland-Falsters Stift for første gang. Hjertelig velkommen til jer.

En af dem, der er med for første gang er vores nye stiftamtmand. Det er **Henrik Horster**. Til daglig er han Ankechef at Ankestyrelsen. Vores stiftsrådsformand, **Susanne Møller**, der også gik med i processionen, er ikke ny, men hun havde ikke mulighed for at deltage i sidste års landemøde/årsmøde.

Vi har til gengæld nogle nye præster, som jeg gerne vil byde hjertelig velkommen her i stiftet. Det er sognepræst i Tingsted, **Jeppe Sørensen**; fængselspræst, **Maria Eva Katrine Napier** i det nye Storstrømsfængsel samt sognepræst i Stubbekøbing og Maglebrænde, **Jacob Nørgaard Scheving**.

Og så har vi nogle interne rokader i stiftet.

Janne Funch Svensson er ny sognepræst i Sandby-Branderslev med en bistandsforpligtelse i Sct. Nikolai i Nakskov. (Hun kommer fra en stilling som sognepræst i Kappel-Langø og Vestenskov-Arninge, som pt. betjenes af Henrik Gade i nabopastoratet.)

Provst i Lolland Vestre, **Bjarne Madsen**, er flyttet fra Fejø til Sct. Nikolai i Nakskov.

Elin Olsen Rasmussen, der hidtil har været stiftspræstevikar, overtager betjeningen af Fejø.

Karin Andersen, er konstitueret som sognepræst i Majbølle-Vignæs;

Lene Bruun-Kristensen i Rødby-Ringsebølle, Næbbelunde-Sædinge, og

John Andersen er konstitueret i den stilling i Nykøbing Falster sogn, som han for nylig forlod for at gå på pension – det er vist det, man kalder et aktivt otium.

Hanne Lund har fået den nye stilling som 50% korshærspræst og 50% sognepræst i pastoratet Rødby-Ringsebølle, Næbbelunde-Sædinge. Hun vikarierer frem til 1. juli i Stokkemarke, hvor der er ansat ny præst fra 1. juli, der også skal bistå i domkirken i Maribo. Der er valgt og indstillet en ny præst i Stokkemarke, der begynder den 1. juli. Det samme gælder både en fastansat lektor på Københavns Universitet, som skal være frivillig ulønnet hjælpepræst i Væggerløse, og en ny sognepræst i Horslunde. Begge skal de ordineres den 22. juni i domkirken, hvor alle er meget velkomne.

I stiftsadministrationen byder vi også velkommen til nye personer. **Inge Haandsbæk Jensen**, der udover at være uddannet cand.theol. også har arbejdet fem år på Kristeligt Dagblad, senest som redaktør, er som sagt ny pressemedarbejder i stiftet.

Kontorchef i Stiftsadministrationen gennem fire år, **Carsten Kruse**, har fået nyt job og dermed opsagt sin stilling. Vi takker Carsten Kruse for samarbejdet. Stillingen som kontorchef vil blive slået op snarest muligt.

Pilgrimshuset

Stiftets motto lyder: ”Fra fordybelse kommer fornyelse”. Det er der behov for i en tid, hvor mange mennesker oplever, at tempoet skrues op. At sætte tempoet ned og finde indre fred og ro er der rig mulighed på Sydhavsøerne med en pilgrimsvandring rundt i stiftet.

Når jeg bevæger mig uden for Lolland-Falsters Stifts grænser, bliver jeg ofte mødt med spørgsmål om Pilgrimshuset. Det er et flagskib for stiftet, som mange gerne vil høre mere om, blandet andet fordi huset favner den nye åndelige søgen blandt mennesker, der ikke altid søger søndagens gudstjenestefællesskab.

Her i stiftet er fred og ro, frisk luft og udsyn til vand, marker og skove. Naturen er storslået, og her er mange smukke gamle kirker, som man kan besøge på sin tur igennem landskabet – hvad enten man vandrer som pilgrim langs Klosterruten, går på andre vandrestier, eller cykler en tur i landskabet. Stedets fred og ro stemmer sindet, skaber rum til eftertanke, og lader op til nye gøremål, for en pilgrimsvandring er ikke blot en ydre rejse men også en indre.

Stiftets pilgrimspræst har i det forgange år arrangeret pilgrimsvandringer rundt om i hele stiftet, og interessen er stødt stigende. Andre steder i landet og også her i stiftet, afholder man med stor succes drop-in-dåb, og som et nyt initiativ her i stiftet kan man også til august få en ”walk in-dåb”. Det er en vandretur efterfulgt af en dåb.

Mere end kirke

Efter bispevisitterne det første år søsatte vi projektet ”Kirke med mere”, der har to formål:

1. Det skal være lettere at være menighedsråd med ansvar for kirkebygninger, og der skal være mere hjælp at hente i stiftet.
2. Samtidig kan der være brug for inspiration og vejledning til også at bruge kirkerne til andet end gudstjenester og kirkelige handlinger, primært for de kirker, der ikke så ofte er i brug.

Stiftets teologiske konsulent, Karen Marie Leth-Nissen, omtalte projektet på sidste års landemode. Projektet ”Kirke med mere” blev igangsat med et fælles møde den 18. september 2018 i en fyldt Majbølle Kirke med deltagelse af repræsentanter for over halvdelen af stiftets menighedsråd, og stiftsadministrationen, konsulenter, borgmestre og mange andre.

Efterfølgende er der blevet sat gang i flere projekter rundt om i stiftet. Fokus det første år er primært gået med at bevidstgøre, hvilke udfordringer vi står over for, og hvilke ressourcer der er til stede lokalt. I et samarbejde med Nationalmuseet og den kongelige bygningsinspektør har vi søgt at afdække, hvor grænserne går – og her viser det sig, at grænserne faktisk er ret vide.

Fx holdt vi møde i Majbølle den 18. september, den 20. var kirken på konsulentrunden, hvor Nationalmuseet gav grønt lys for at fjerne kirkebænkene i sidekapellet, og i oktober blev de fjernet og opmagasineret. I januar var der så borgermøde om, hvad sidekappelet kan bruges til. Det er blevet aftalt, at det kommende år skal undersøges, hvad rummet kan bruges til.

Derudover har seks sogne taget imod tilbuddet og arbejder pt. med hvordan, kirkerummet eller kirkegården kan bruges til andre formål – uden det støder den kirkelige brug. Karen Marie Leth-Nissen er projektleder, og hun stiller sig fortsat gerne til rådighed, hvis flere menighedsråd har lyst til at deltage i projektet.

Samarbejder

Hvis man vil danne sig et hurtigt overblik over de mange kirker, der findes her i stiftet, så kan man kigge i publikationen *Folkekirkerne på Lolland-Falster, set fra luften*. Hele 110 kirker drejer det sig om. Alle menighedsrådsmedlemmer i stiftet fik bogen, der er blevet til i et samarbejde med Folketidende. Hvis man er interesseret i flere eksemplarer, kan bogen købes for kr. 149-.

Af andre projekter kan nævnes et samarbejde med Guldborgsund kommune, Folkekirken Uddannelses- og Videnscenter (FUV) og et lokalt sogn om en udvidet brug af kirkegården. Her arbejder man på at etablere en sansehøve, hvor demensramte kan komme og få genopfrisket sanseindtrykkene fra oldemors tid.

Et andet samarbejde foregår sammen med Cafe Exit, FUV og et lokalt sogn om projektet ”Fra fangenskab til frihed”. Her hjælper man tidligere indsatte med at blive resocialiseret til et normalt liv i samfundet.

Endvidere har vi et godt samarbejde med Kirkens Korshær om en ny stilling på Sydlolland, samt om et flot middagsarrangement i varmestuen i Nykøbing F. i forbindelse med bispemødet her i stiftet.

Lolland-Falsters stift havde fornøjelsen af at præsentere stiftet for landets øvrige biskopper, kontorchefer og Kirkeministeriet, da vi ugen efter påske var værter for forårets bispemøde. Sakskøbing Hotel udgjorde rammerne for et flere dage langt, intenst møde, hvor vi sammen lagde sidste hånd på et ministeroplæg med 16 konkrete forslag til, hvordan stifternes arbejdsgang kan forbedres.

Kursusaktivitet

Erfaringerne fra mine bispevisitter viser, at byggesager og økonomi er mere krævende opgaver for stiftets provstiudvalg, end jeg troede i første omgang. Derfor har der i stiftsregi været afholdt et par workshops for provstiudvalgene om disse emner. Det hele handler imidlertid ikke kun om krævende arbejdsopgaver. Der har også været afholdt nytårskur for provstiudvalgene, ligesom også stiftets præster har været inviteret til nytårskur i bispegården.

8-10 præster har det sidste halve år været i gang med et prædikenkursus her i stiftet, hvor de igennem et år en gang om måneden arbejder med både teologi, mundtlig formidling, krop og stemmebrug, og forhåbentlig henter de inspiration og udvikler færdigheder, så I i menighederne rundt om i stiftet får glæde af det.

De samme præster har været med til at løbe et nyt initiativ i gang i samarbejde med Folketidende. Hver uge skriver en af stiftets præster et par linjer – helt nede på jorden og sagt med egne ord - om søndagens prædikentekster. Ordene bliver trykt i avisen sammen med gudstjenestelisten.

Måske kan det vække nysgerrigheden hos nogle af avisens læsere, så man får lyst til at lægge vejen forbi den lokale sognekirke for at høre mere den følgende søndag. Planen er, at alle stiftets præster får mulighed for at skrive en teaser i løbet af året.

Der har i det forgange år lige som sidste år været afholdt supervision for stiftets præster og kurser for præsterne om vielser og sjælesorg, samt katekumenatet (kristendomsundervisning for voksne).

Rundt omkring i nogle af menighedsrådene er gudstjenesten blevet livligt diskuteret. Baggrunden herfor er, at biskopperne for tre år siden iværksatte et udredningsarbejde om at se på, hvad der fungerer godt og mindre godt ved gudstjenestens form.

Tre fagudvalg har arbejdet med gudstjenestelivet, og det er der kommet tre rapporter ud af, og fire såkaldte pixi-udgaver, der skulle være mere overskuelige at læse. Dem kan I finde på stiftets hjemmeside under det punkt på forsiden, der hedder ”Fremtidens folkekirke”. Der lagt op til en bred folkelig og kirkelig debat, som alle i folkekirken er inviteret til at tage del i.

Her i stiftet har vi et gudstjenesteudvalg bestående af lægfolk, kirkemusikere og to præster, der tilbyder at komme rundt på besøg hos alle menighedsråd for at bidrage til at sætte gang i diskussionen om, hvordan gudstjenesten skal se ud i fremtiden.

Personligt synes jeg, at det er vigtigt, at det ikke kun er biskopper og teologiske fagpersoner, der blander sig i debatten – da vi jo holder gudstjeneste for menighedens skyld. Så hvis I ikke allerede har gjort det, så tak ja til et besøg af sognepræst Mette-Marie Trankjær eller Hans Maaløe. Det kan I også læse mere om på hjemmesiden.

Præstepraktikken, som Lolland-Falsters Stift var det første til at gennemføre, er fortsat et tilløbsstykke, hvor kommende præster får mulighed for at opleve kirkelivet her i stiftet. Mange steder fra hører jeg, at de studerende har været glade for opholdet. Det har givet dem både indsigt i stiftet her som et hyggeligt og godt sted at være præst, hvor man kender hinanden på kryds og tværs, og indsigt i selve præstegerningen.

Flere steder i landet er der præstemangel, men her i stiftet har det indtil videre været muligt at finde de præster, som menighedsrådene gerne vil have. Og at præst og menighed har det godt med hinanden er en vigtig forudsætning for et godt kirkeliv.

Livet i stiftets kirker er mangfoldigt og frodigt – selvom stiftet er lille, er variationerne i kirkelivet store. Først og fremmest er der gudstjeneste hver søndag rundt om i stiftet, kor, koncerter, og der foregår et væld af kirkelige aktiviteter lokalt, for børn, unge såvel som for gamle, nye som gamle initiativtagere gør hver uge deres bedste for at gøre det spændende at komme i kirken. Det ville kun være rimeligt at nævne dem alle, men i givet fald ville resten af dagen gå hermed.

I har endnu til gode at høre om blot nogle af de gode og kreative kirkelige initiativer, der i år er nomineret til årets innovationspris. Dem vil Susanne Møller og Inge Haandsbæk Jensen præsentere om lidt, så jeg giver hermed ordet til stiftsrådsformand, Susanne Møller, der også er menighedsrådsformand i Vejleby Sogn i Maribo Domprovsti, medlem af distriktsforeningen her i stiftet og medlem af Landsforeningens af Menighedsråds bestyrelse.

LOLLAND-FALSTERS STIFT
FOLKEKIRKEN

TAK for jeres opmærksomhed!